

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Čj.: 43849-2025-UVCR

Zápis ze zasedání Výboru pro vzdělávání Romů Rady vlády pro záležitosti romské menšiny

dne 02. 10. 2025

Úřad vlády ČR – Rytířská 31, Praha 1, BEZO + online

Účastníci:

Přítomni:

doc. PhDr. et PhDr. Martin Kaleja, Ph.D., MBA (předseda Výboru, Rada vlády pro záležitosti romské menšiny (dále „RVZRM“)), PhDr. Andrea Cibulková, MBA, Ph.D. (místopředsedkyně Výboru, expertka – online), Bc. Gwendolyn Albert (členka, RVZRM), Mgr. Lenka Gulová, Ph.D. (členka, expertka – online), PhDr. Jana Horváthová (členka, Muzeum romské kultury – online), Mgr. Lenka Jandáková (členka, MPSV – online), Miroslav Klempar (člen, expert – online), PhDr. Renáta Köttnerová (členka, expertka – online), Mgr. Tomáš Machalík, Ph.D. (člen, Národní pedagogický institut ČR), Ing. Eva Nyklová, Ph.D., MBA (členka, expertka), Helena Sadílková, Ph.D. (členka, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy), PhDr. Martina Seidlová (tajemnice Výboru, ÚV ČR), Mgr. Eva Tučková (náhradnice, ČŠI – online), Ing. Miroslav Veselý (člen, MV)

Hosté: Mgr. Anna Brychtová (hostka, MŠMT), Mgr. Samuel Jezný (host, MŠMT – online), Mgr. Lucie Korbel Macků (hostka, Národní pedagogický institut ČR), Mgr. Marta Stará (hostka, MŠMT – online), Mgr. Robert Sutorý (host, absolvent Masarykovy univerzity – online), Bc. Helena Zbořilová (hostka, krajská koordinátorka pro romské záležitosti Olomouckého kraje – online), Mgr. Ajten Zímová (hostka, ÚV ČR)

1) Aktuality:

a) Akční plán podpory účasti romských a sociálně znevýhodněných dětí na předškolním vzdělávání.

PhDr. Seidlová referovala o materiálu, je koncipován jako plán s úkolovou částí pro MPSV, MŠMT a MZ, harmonogram od prvního kvartálu 2026 do roku 2029, vytvořen na MS kanceláří vládního zmocněnce pro zastupování před mezinárodními orgány ochrany lidských práv. Bude vyvěšen v dohledné době na webu MS. Téma bylo diskutováno na 2 kulatých stolech i s účastí zástupců romských organizací, navazující analýza problémů dobře zohlednila výstupy z těchto stolů. Je to reakce na řízení mezinárodních orgánů proti ČR související s předškolním vzděláváním – konkrétně:

Odbor lidských práv a ochrany menšin

- výkon rozsudku Evropského soudu pro lidská práva *D. H. a ostatní proti České republice*
- kolektivní stížnost *European Roma Rights Center (ERRC) proti ČR* (č. 220/2022), namítáno porušení povinnosti dle článku 16 Evropské sociální charty zajistit dostupnost předškolní péče pro romské a sociálně znevýhodněné děti
- tzv. infringement – řízení o porušení unijního práva č. 2014/2174, tj. *směrnice Rady 2000/43/ES* z důvodu diskriminace romských dětí ve vzdělávání (směrnice zakazující diskriminaci z důvodu etnicity/národnosti i ve vzdělávání).

Diskuse:

Doc. Kaleja připomněl, že plánu předcházely v minulosti již 2 vlny aktivit týkajících se předškolního vzdělávání romských dětí (mj. související s mezinárodním projektem výzkumného charakteru RECI).

Finální verze plánu nebyla dána Výboru pro vzdělávání Romů k připomínkám, bude vznesen dotaz, zda to ještě lze učinit, aby došlo k provázání se Strategií rovnosti, začlenění a participace Romů (Strategie romské integrace) 2021–2030 (dále jen „Strategie romské integrace“) a již existující institucionální sítě podpory integrace romské menšiny.

b) Informace o Iniciativě pro začlenění informací o Romech do školní výuky

Dr. Seidlová shrnula, že na základě opatření Strategie romské integrace je nutno promítnout do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (dále „RVP“) témata z romské historie, poté na to navazují nástroje pro výuku.

- 1. fáze RVP je hotová, program je i na webu ([Základní vzdělávání - Revize RVP](#)).
- Nyní 2. fáze – vytváření podpůrných nástrojů pro promítnutí do výuky (webináře...).

Iniciativa pro začlenění informací o Romech do školní výuky („dále jen „Iniciativa“) nyní primárně stojí na aktivitách dr. Sadílkové. S Národním pedagogickým institutem ČR (dále jen „NPI“) se vedla opakovaná jednání Iniciativy + Úřadu vlády ČR (dále jen „ÚV ČR“), ze strany p. ředitele Machalíka byla snaha o podporu, ale čekalo se mj. na ustavení kontaktních osob z jiných útvarů majících RVP na starost. S odborem paní ředitelky Gergelové Šteigrové je domluveno financování expertů podílejících se na připomínkování nástrojů k implementaci RVP, zatím žádná konkrétní spolupráce nenastala. Chybí finance na koordinační roli v rámci Iniciativy. Zjišťovaly se finanční možnosti, z OP JAK PRO ROMA aktuálně nelze, do aktuální výzvy CERV nelze stihnout podat žádost. Pro představení aktualit týkajících se aktivit Iniciativy bude větší prostor příště.

Dr. Sadílková informovala, že vznikla Rada vlády pro paměťovou agendu a její Pracovní skupina pro soudobé dějiny se sekretariátem na ÚV ČR, na jejímž zasedání byla dr. Sadílkovou Inicativa představena. Do budoucna bude dobrá činnost skupiny synergicky

Odbor lidských práv a ochrany menšin

propojovat s činností Výboru. Je nutno, aby byla problematika přepsána z RVP do praxe. Ovšem není nikdo, kdo by nyní mohl aktivity Iniciativy adekvátně posunovat – není kapacita. Dr. Sadílková přednesla informace o Iniciativě i představitelům různých fakult.

Doc. Kaleja a dr. Gulová uvedli, že došlo ke změnám ve výuce budoucích pedagogů, co se týče setkávání se s tématem Romů ve výuce, pedagogičtí studenti také přijdou o část praxe vyučování dětí ze znevýhodněného prostředí. V minulosti Výbor i Rada vlády pro záležitosti romské menšiny opakovaně řešil téma inkorporace těchto informací do vzdělávacích programů VŠ, bylo sděleno, že parametry akreditace nemohou být měněny, nelze vstupovat do koncepce kurikula jednotlivých VŠ. Dr. Gulová uvedla, že roli hraje i didaktika. Střetávají se názory, co má pedagog dělat. Dále informovala, že na Masarykově univerzitě se na romský jazyk aktuálně hlásí kolem 10 osob, býval větší zájem. Návrh studijních programů Masarykovy univerzity může paní Gulová dodat a lze o tom vést debatu na dalším setkání. Dr. Sadílková uvedla, že by stálo za to zjistit, zda nelze nějak připomínkovat programy jednotlivých VŠ. Informování o Romech by se v praxi nemělo týkat jen oborů např. pedagogických.

c) Podpora romštiny v hlavním vzdělávacím proudu – Doporučení Rady Evropy, čtení 5. 11. 2025 aj.

PhDr. Seidlová informovala, že romština je chráněný jazyk podle Evropské charty regionálních a menšinových jazyků (dále „Charta“). V rámci plnění závazků z Charty předložila ČR zprávu „Informace o provádění doporučení pro okamžitá opatření“. V ČR kromě Strategie romské integrace neexistuje strategie ani akční plán zaměřený na podporu menšinových jazyků. Zmíněná strategie zahrnuje opatření A.2.6 „Zachování dotačního programu na podporu užívání romského jazyka a šíření informací v romském jazyce“.

Podpora jazyků probíhá zejména prostřednictvím dotačních programů, a to ÚV ČR, MK a MŠMT. Nejvíce podporovaným z výzvy ÚV ČR je dlouhodobě romština. Jde o podporu mj. kroužků nebo vydávání romských textů.

V rámci reformy RVP je kladen důraz na poznávání a rozvoj kulturní a jazykové rozmanitosti a také rozvoj tolerance a vzájemné úcty a ohleduplnosti (mj. v rámci multikulturní výchovy). MŠMT neeviduje zájem o výuku romštiny ani nevede statistická data o této výuce. RVP umožňuje školám zařadit romštinu jako další cizí jazyk, jako volitelný nebo nepovinný předmět. Rozhodnutí o zařazení výuky romštiny je v kompetenci ředitelek/ředitelů školy a závisí na zájmu (je malý), dostupnosti kvalifikovaného učitele (je nedostatek), podmínkách školy. MŠMT podpořilo zájem o romštinu mj. aktivitami při příležitosti Mezinárodního dne Romů, vzdělávacím materiálem „Síla romských příběhů“ – distribuován do všech škol.

Jedinou institucí s romštinou jako základním vyučujícím jazykem jsou Středoevropská studia (romistika) na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Roli v nezájmu o výuku romštiny hraje také stigmatizace romštiny. K popularizaci přispívají např. aktivity Muzea romské kultury, veřejnoprávní rozhlas nebo vyjádření vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Doporučení Rady Evropy pro ČR pro romský jazyk zahrnují:

- prozkoumat a nabídnout výuku romštiny v hlavním vzdělávacím proudu,
- nabídnout výuku romštinu jako vyučovací předmět ve veřejném vzdělávání (ve spolupráci se zástupci uživatelů),
- pokračovat v přijímání opatření ke zvyšování povědomí o výhodách podpory romštiny mezi jejími uživateli.

Dne 5. 11. 2025 bude konference – kulatý stůl o postavení romštiny ve veřejném prostoru (vystoupí např. dr. Sadílková), doplněná o následující sérii online čtení v romštině a češtině. Pozvánky byly rozeslány.

Diskuse: je potřeba akce k romskému jazyku více zviditelnit a distribuovat informační materiály směrem k širší veřejnosti. Znalost romštiny mizí, často používán etnolekt. Děti, které používají romskou variantu češtiny, často čelí nesystémovému přístupu a jazykovým bariérám (např. v porozumění výkladu). Zachování romského jazyka je třeba chápat jako společnou oblast působnosti MŠMT, MK, neziskových organizací a dalších institucí.

Dr. Sadílková konstatovala, že téma osvojování jazyka ve školním prostředí bývá opomíjeno a samotná výuka romštiny nestačí k zachování jazyka jako živého. K dispozici jsou i relevantní studie, které tuto problematiku rozpracovávají. S výukou romštiny je problém i kvůli nedostatku adekvátních učebních materiálů, metodických materiálů i učitelů. Ze stávajících finančních zdrojů nelze adekvátní financování.

Dr. Sadílková informovala o zprávě Mgr. Pavla Kubánika, Ph.D. „Romština jako odlišný mateřský jazyk a české školství. Výzkumná zpráva z projektu Zkušenosti mluvčích s odrazováním od užívání romštiny“. Dokument analyzuje situaci ve školách a nabízí doporučení, jak s těmito dětmi pedagogicky pracovat a využít potenciál dvojjazyčnosti.

Dr. Seidlová slíbila, že ÚV ČR možnosti financování materiálů pro výuku romštiny prověří. Zjistí možnosti z výzvy v rámci programu ÚV ČR „Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků“.

Mgr. Tučková informovala, že je členkou za ČR v Evropském centru pro moderní jazyky (ECML) při Radě Evropy. Vzdělávání v romštině je možná téma vhodné k podpoře. V roce 2026 by bylo možné iniciovat diskusi o definování projektu, které by měly být realizovány v r. 2027.

K podpoře regionálních a minoritních jazyků se konalo kolokvium v prosinci 2023 v Grazu (zúčastnila se dr. Hajská z Katedry Středoevropských studií Filosofické fakulty Univerzity Karlovy: [ECML/CELV > Cooperation > Colloquium 2023](#)). Vícejazyčné vzdělávání (plurilingvismus) je přístup, který přirozeně začleňuje různé jazyky do školního prostředí. Romština (či jiný jazyk) nemá být samostatným předmětem, ale důraz se klade na přirozené zaznívání ve školách, zejména tam, kde je mateřským jazykem některých žáků. Učitelé nemusí romštinu umět, důležité je, aby respektovali a podporovali jazykovou rozmanitost. Evropské vzdělávací zásady podporují plurilingvismus a kulturní rozmanitost.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Lze se také zapojovat do Evropského dne jazyků každý rok 26. 9. pro širší podporu romštiny jako takové, nejen ve školách.

Paní Tučková dále poskytla odkazy: <https://rm.coe.int/czechiairia5-cz/4880289986>
[Evropský den jazyků > Home](#)
[ECML/CELV > Training & Consultancy > Steps towards implementing plurilingual and intercul...](#) (zde lze žádat o školení pro ČR).
Supporting multilingual classrooms: [Home](#)
[ECML-Programme](#)

Doc. Kaleja konstatoval, že je potřeba implementovat informace o romštině jako plnohodnotném jazyku a o romství do kurikula všech stupňů škol a vytvořit konkrétní výukové podklady, navrhuje využít dostupné finance právě na tvorbu učebnic a metodik, nikoli jen na dílčí projekty. Ideální stav je, když pedagog/pedagožka romštinu deklaratorně podporuje, třeba v podobě vhodné implikace do obsahu kurikula (třeba romské písně v hodinách hudební výchovy).

Mgr. Jandáková doplnila, že je nutné řešit také hodnotové nastavení pedagogů a studentů pedagogiky, které může být, kromě absence adekvátních znalostí a kompetencí, také zásadní překážkou.

d) Projekt NPI a web desegregace.cz

Mgr. Korbel Macků a dr. Machalík z NPI informovali o aktualitách v aktivitě desegregace. Metodika desegregace bude představena na prezenční tiskové konferenci dne 13. 11. 2025, k výročí rozsudku D.H. (18 let), k dispozici budou výstupy. Dosavadní posun v desegregaci je minimální. Je to systémový problém, není to problém jen škol.

Metodika se cíleně zaměřuje na zřizovatele a také na vedení škol a téma podpory vzdělávání romských žáků a žákyní. Metodika vychází z výstupů z působení NPI v 10 městech. Při vytváření se dbalo na větší zapojení romských lídrů, etnicky citlivý přístup a nové způsoby komunikace. NPI spolupracuje např. s AVEN AMENCA. Nyní je metodika ve fázi korektury, poté bude k dispozici nejpozději dne 13. 11. 2025 na webu „desegregace.cz“, který nyní nově přechází pod správu NPI a probíhá jeho velká proměna na základě práce v terénu a využití etnicky citlivého přístupu. Metodika je určena pro zřizovatele, vedení ne/segregovaných škol, rodiče a zástupce neziskových organizací. Dne 3. 10. 2025 proběhlo setkání NPI a MŠMT s příjemci dotace z Pro Roma OP JAK.

Dr. Machalík informoval, že NPI vytvořil e-learning pro budoucí a začínající učitele, který má formát jednoho semestru a jsou tam 2-3 bloky věnované práci s romskými dětmi. E-learning je k dispozici zde: <https://www.npi.cz/vzdelavani/15-vzdelavaci-programy/90261-podpora-vzdelavani-zaku-se-socialnim-znevyhodnenim-2>.

NPI nyní nabízí i Akademii rovných příležitostí, která obsahuje předtočené webináře na různá zaměření v rámci dlouhodobého vzdělávání pedagogů a věnuje se i podpoře vzdělávání

Odbor lidských práv a ochrany menšin

romských žáků a žákyní. Akademie bude prezentována na konferenci NPI dne 7. 11. 2025, a poté dále distribuována. NPI zašle odkazy dr. Seidlové k rozeslání. Zástupci NPI rádi představí Akademii na dalším jednání, budou rádi za sdílení i zpětnou vazbu. NPI má v rámci realizace RVP za úkol shromáždit a vytvořit repositář volně dostupných výukových zdrojů (metodické materiály pro pedagogy). Je doporučeno při tvorbě materiálů navázat spoluprací s NPI, aby odpovídaly aktuálnímu RVP a mohly být vzájemně synchronizovány.

Mgr. Korbel Macků uvedla, že na Slovensku se bude NPI informovat o zakotvení zákazu segregace v právním řádu. Dr. Seidlová doplnila, že k tomu již existují nějaké analytické informace a také existuje iniciativa romských neziskových organizací směřující k úpravě antidiskriminačního zákona – zakotvení anticikanismu.

Diskuse – příště by bylo efektivní pozvat kvůli Iniciativě z NPI i paní ředitelku Gergelovou Šteigrovou.

e) Implementační fáze pozice sociálního pedagoga

Dr. Köttnerová sdělila, že na pozici krajské koordinátorky pro romské záležitosti skončila, bude nyní pracovat pro kraj na dohodu a bude se více věnovat tématu „sociální pedagog“. Téma se bude detailněji probírat na Výboru příště. Existuje Asociace sociálních pedagogů, která vytvořila metodiku. Metodika ovšem nereflektuje téma romských žáků. Příště by bylo dobré přizvat kolegy z NPI, kteří se tématu sociálního pedagoga věnují. Mohl by být přizván též pan Jiří Daněk – předseda asociace sociálních pedagogů. Krajská koordinátorka již navázala s předsedou asociace kontakt, dohodli se na spolupráci. Prvním krokem bylo zaslání materiálu, který řeší možnosti spolupráce sociálních pedagogů s krajskými koordinátory pro romské záležitosti a romskými poradci. Je třeba mít na paměti, že ne všechny romské žáky lze považovat za sociálně znevýhodněné, bariery v oblasti vzdělávání mohou pramenit z postojů majority k Romům, nepřipravenost pedagogů na komunikaci s romskými rodiči apod.

Dr. Köttnerová zatím informovala, že pozice vznikla po dlouholeté snaze. Nyní by mělo být snahou, aby se v případech romských žáků propojily školy, sociální pedagogové a sociální pracovníci obcí. Partnerem pro školu často bývá rovnou OSPOD, a ne sociální pracovníci obcí, kteří by mohli intervenovat dříve a situaci řešit, ovšem pokud už je uplatněn paragraf 6 zákona o sociálněprávní ochraně, je pozdě. Romové nemají obecně pozitivní vztah a důvěru k institucím, OSPOD vnímají spíše jako represivní orgán.

Sociální pedagog nebude moci pracovat v sociálních službách. Může ale působit jako odborný pracovník nebo v jiných rolích, podle § 115 a 116 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Jeho role může být zejména v oblasti prevence, poradenství a výchovné činnosti (např. v NZDM a sociálně aktivizačních službách). Dr. Gulová doplnila, že aktuálně se stal sociální pedagog regulovanou profesí a připomínkují se rámcové požadavky této profese. Prioritně budou na školy přijímáni psychologové, a pak speciální pedagogové. Mgr. Jandáková doplnila, že činnost sociálního pracovníka ve školství je upravena v § 1 odst. 2 zákona č.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

108/2006 Sb. V roce 2026 se bude připravovat úprava jeho činnosti, sociální pedagog je metodicky veden a spadá pod MŠMT. V příštím roce se díky výkaznictví vyjasní, kolik sociálních pedagogů (jako pedagogické pozice) a školních sociálních pracovníků (jako nepedagogické pozice) skutečně ve školství působí.

f) Dopis Evropské komisi – infringement směrnice Rady 2000/43/ES

Mgr. Stará informovala o aktualitách ohledně odpovědi ČR na dopis Evropské komisi (dodatečné upozornění před zahájením samotného řízení). Podklad, do kterého v létě přispěl i Úřad vlády, byl nakonec využit na jednání se zástupci Evropské komise, které si MŠMT domluvilo. Teprve v návaznosti na něj byla vytvořena odpověď p. vrchního ředitele Velčovského, MŠMT ji nasdílí.

Paní Albert se zeptala, zda lze upřesnit, zda nadcházející schůzky budou řešit komunikaci s Evropskou komisí.

Mgr. Stará doplnila, že se podařilo vytvořit platformu pro lepší komunikaci s Evropskou komisí, ústní komunikace pomůže a různé věci vyjasní, schůzky budou pokračovat. Nyní je též domluva, že ČR bude komisi pravidelně písemně referovat (dvakrát ročně), na podzim se začne vytvářet další podklad, k tomu bude i schůzka 12. 11. 2025. Bude sdílený dokument na Teamsech. S některými kolegy se nepodařilo ještě navázat dostatečné spojení, bude se pracovat na zapojení kanceláře veřejného ochránce práv.

2) Úvodní informace k tématu vzdělávání dospívajících a dospělých Romů

- a) možnosti návratu do vzdělávacího procesu,
- b) dostupnost vysokoškolského vzdělávání

PhDr. Seidlová uvedla, že žádná bližší statistická data o Romech vracejících se do vzdělávání nebo studujících VŠ nejsou zřejmě k dispozici, ale aktuálně na Ministerstvu spravedlnosti dochází k doformulování jednotné metodiky ke sběru tzv. „etnických dat“, kdy si každý resort dopracuje z tohoto základu vlastní metodiku, tedy i MŠMT nebo MPSV. Dle šetření VÚPSV získává vysokoškolské vzdělání mizivé množství Romů, méně než procento. Neexistují data, která by mohla být validní s ohledem na malý vzorek.

Mgr. Jandáková doplnila, že z rozhodnutí lidskoprávních orgánů proti ČR plyne, že stát nemůže etnicitu svých občanů ignorovat a měla by se začít sbírat etnická data i na VŠ (anonymní, agregovaná). Sběr etnických dat představuje klíčový první krok v rámci boje proti diskriminaci na základě etnicity, neboť umožňuje zjistit, zda v dané oblasti dochází k diskriminaci, a případně v jakém rozsahu, případně vypovídají o úspěšnosti rozličných podpůrných opatření.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Byla zmíněna zpráva Agentury pro lidská práva EU „FRA“ z výzkumu Roma Survey 2024 (nejnovější data i ke vzdělávání, lze najít i ČR v samostatném odkazu Country data v angličtině): [Rights of Roma and Travellers in 13 European countries - Perspectives from the Roma Survey 2024 | European Union Agency for Fundamental Rights.](#)

Paní Gulová odkázala na článek v němčině: [Studie zu Roma: Mehr Arbeitsplätze, weiter Diskriminierung - news.ORF.at.](#)

K možnosti návratu do vzdělávacího procesu Mgr. Jezný informoval, že MŠMT nerealizuje přímo pro Romy žádné aktivity, ale realizují se 2 projekty s OECD směřující ke zlepšování uplatnění na trhu práce, zaměřené na získávání/zvyšování kvalifikace (mikrocertifikáty – MPSV rozhoduje, zda za tuto činnost zaplatí jednotlivým VŠ, projekt na formu finanční pomoci studentům). Projekt bude ukončen v půlce příštího roku.

Mgr. Jandáková sdělila, že rekvalifikační kurzy spadají do gesce Sekce zaměstnanosti MPSV, že čistě pro Romy či jiná etnika žádné nejsou, ale osoby s různým typem či s více typy znevýhodnění na trhu práce (nízkokvalifikovaní a mladí lidé hledající první zaměstnání, lidé 50+, ženy po rodičovské dovolené, dlouhodobě nezaměstnaní...) a lidé sociálně vyloučení mají specifickou podporu ze strany Úřadu práce ČR.

Doc. Kaleja vysvětlil, že univerzita sama si po akreditaci (některé VŠ mají institucionální akreditaci) nastavuje parametry jednotlivých složek programu. Aktuálně řešené akreditace se promítnou až za 2-3 roky. Doc. Kaleja reagoval, že spíše se přiklání k tomu, že zásadní jsou parametry nastavované ze strany MŠMT, mělo by jít o plošné řešení. Pedagogické studijní programy mají složku pedagogicko-psychologický základ, tam by se mělo směřovat, např. uvedením rozsahu pro výuku o Romech. Základem jsou [Rámcové požadavky na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace k výkonu regulovaných povolání pedagogických pracovníků](#) ze dne 2. dubna 2024. Stanovují obecná pravidla pro jejich strukturu a obsah, přičemž jejich hlavním cílem je zajistit kvalitu vzdělávání a rozvoj klíčových kompetencí. Doc. Kaleja upozornil na to, že sám v rámci jednání RVZRM inicioval, aby se Rada věnovala rámcovým požadavkům. Při prvním jednání (kde MŠMT zastupoval tehdejší ředitel příslušného odboru) nezískal návrh v hlasování požadovanou podporu, tak nebyl zařazen na program. To samé při druhém hlasování o zařazení tohoto tématu (ze strany MŠMT byl zástupce z jiného odboru). Následně doc. Kaleja uvedl, že k dané věci se za Výbor obrátí na příslušného ředitele.

Mgr. Jezný informoval, že standardy pro studijní programy pro pedagogy řeší na MŠMT Sekce vzdělávání a mládeže II, kterou vede pan Mgr. Jan Mareš, MBA. Od 1. 7. 2025 došlo ke změně v systému akreditací – zanikl Národní akreditační úřad pro vysoké školství a jeho roli převzal nově zřízený Národní akreditační úřad pro terciární vzdělávání pro VŠ i VOŠ, který již nespadá pod MŠMT.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Mgr. Brychtová představila dotační programy MŠMT podporující romské děti, žáky a studenty v procesu vstupu a setrvání ve vzdělávacím procesu. Jde o výzvy: „Výzva na podporu romských žáků na SŠ, VOŠ, konzervatořích“ a „Podpora integrace romské menšiny“. Navýšily se alokace.

První výzva je určena pro žáky a studenty v denní formě studia do 27 let (žádají prostřednictvím neziskové organizace nebo své školy). Podává se žádost na 2 období září-prosinec, leden-červen, lze 2x ročně podat žádost, nyní lze do konce října. Lze financovat přímá podpora žáků (cestovné, stravné, školní pomůcky...), podpora doučování, mentoring, tutoring a administraci ze strany organizace. Odkaz: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/roma-ss-a-vos>.

Druhá výzva „Výzva pro podávání žádostí o poskytnutí dotace na podporu integrace romské menšiny v roce 2026“ obsahuje 5 okruhů podpory (předškolní vzdělávání, posílení spolupráce mezi MŠ/ZŠ a rodinou, podporu úspěšného vzdělávání na ZŠ a pomoc při přechodu na SŠ, integraci žáků prostřednictvím volnočasových aktivit). Žadatelé mohou být školy dle školského zákona a neziskové organizace. Odkaz: <https://msmt.gov.cz/vzdelavani/zakladni-vzdelavani/vyzva-pro-podavani-zadosti-o-poskytnuti-neinvesticni-dotace>.

Diskuse – žáci se socio-kulturním znevýhodněním často nejsou schopni projít standardizovaným testem studijních předpokladů, tedy mnohdy i Romové. Nulté ročníky představují alternativu (studenti musí splnit požadavky, aby mohli postoupit dále). Masarykova univerzita (katedra dr. Gulové) natočila dokumentární film o dříve existujícím nultém ročníku zaměřeném na romské studenty.

Mgr. Jezný uvedl, že po rozsudku D. H. byla snaha MŠMT existoval specifický projekt na podporu Romů, ale skončil. Ke vstupu do vysokoškolského vzdělávání uvedl, že VŠ si rozhodují samy, zda zřídí přípravné kurzy nebo nulté ročníky a zda je to zdarma. VŠ se rozhodnou, zda využijí sciotesty nebo vlastní přijímací zkoušky. SCIO byly udělené pokuty, že neposkytují učebnice pro přípravu za vstupní testy zdarma. V ČR je značná autonomie VŠ, MŠMT do toho nevstupuje. Dále uvedl, že v ČR je pouze 34 % studujících na VŠ (menší poměr než v jiných zemích). Je řešen projekt na formu finanční pomoci studentům – v ČR je pouze 2 % nákladů studentů hrazena ze strany státní podpory. Není školné, ale jsou různé poplatky za studium. Ubytovací stipendium bývá okolo 600 Kč – neodpovídající částka. Rozložení VŠ není po ČR rovnoměrné. V ČR máme 315 000 studujících na VŠ, 190 000 studuje v Praze nebo Brně. Ke sběru dat uvedl, že každá VŠ má matriku studentů, odevzdává data do databáze SIMS MŠMT. Data o etnicitě studujících se nesbírají, ani ze strany MŠMT. Bylo ale na VŠ realizováno celoevropské dotazníkové šetření, kolonku národnosti skoro nikdo nevyplňoval. Dále pan Jezný informoval, že aktuálně s ohledem na volby a personální změny není jasné, jakým způsobem se bude vyvíjet agenda VŠ.

Dr. Gulová zmínila, že nulté ročníky na Masarykově univerzitě byly zcela zrušeny – označeno za byznys, znevýhodňování některých skupin, pro Romy jde nyní o nevýhodu. Také je pro ně nyní nevýhodou, že nemohou v rámci testu studijních předpokladů uplatnit kulturní přehled,

Odbor lidských práv a ochrany menšin

což dříve bývala silná stránka Romů. Filmový dokument „Nultý ročník“ mají v plánu promítnout zástupcům VŠ. Diskuse – např. by mohlo jít o českou konferenci rektorů, Radu vysokých škol.

Mgr. Sutorý se představil, pracuje jako romský poradce a sociální pracovník a je absolventem mj. i nultého ročníku na Masarykově univerzitě. Jeho osobní zkušenost s nultým ročníkem je velmi dobrá. Zásadní pro něj byla i podpora ze strany školy. Podle něho není u Romů jediným a hlavním problémem pro vstup do vzdělávání ekonomická situace, ale zásadním problémem je i motivace a sebedůvěra, že můžou vyšší vzdělání zvládnout. Pro vysokoškolsky studující Romy nebývá k dispozici adekvátní podpora ze strany rodičů, je proto důležité, když tuto podporu supluje škola – studenti se mohou obrátit na někoho, kdo jim vysvětlí fungování školy, motivuje je atd. Následně se pak pan Sutorý snažil motivovat další studenty k pokračování ve vyšších stupních vzdělávání. Založil kroužek, kde se z volnočasové aktivity přešlo na doučování a přípravu na střední i vysoké školy, na bázi NNO funguje pod hlavičkou DDM (grant z města a pracují tam dobrovolníci). Doučování funguje i přes internet. Někdy doučují starší děti ty mladší. V kroužku pomáhají i se získáním stipendií.

Za důležité pan Sutorý považuje ukazovat pozitivní vzory z řad Romů. Snaží se dětem ukazovat i jiné možnosti, než na které jsou zvyklé, např. je bere na exkurze do VŠ. V rámci kroužku se děti účastní i různých soutěží, což funguje také motivačně – například zlepšit chování a za odměnu mohou děti na taneční soutěž.

Dr. Seidlová a Mgr. Sutorý se shodli, že by bylo dobré udělat seznam možných stipendií a distribuovat jej mezi terénní pracovníky placené ÚV ČR, aby mohli i v tomto rodinám pomáhat. Konstatovali, že i tito terénní pracovníci mají často sami problém se sebedůvěrou ve vzdělávání a zvyšováním kvalifikace. Kromě stipendií od Romey byla zmíněna nadace Albatros [STIPENDIUM NADACE ALBATROS PRO ROMSKÉ STUDENTKY A STUDENTY VŠ na akademický rok 2025/2026 | Ekonom...](#) nebo Verda Brno. Mgr. Sutorý uvedl, že zašle tabulku nadačních fondů a donátorů, kteří poskytují finanční podporu studentům ze sociálně znevýhodného prostředí, včetně romských žáků, kterou vytvořil.

Dr. Nyklová konstatovala, že podpora žáků po základním vzdělávání je velmi potřebná. Mohou pomoci učitelé, ale i ostatní pracovníci škol. V Moravskoslezském kraji je žákům poskytovaná podpora a pozitivně se to projevilo v počtech žáků, kteří ze ZŠ přechází na SŠ. Ještě by pomohlo, kdyby i pro rodiče byla realizovaná osvětová setkání, kde by jim bylo potvrzeno, že má smysl dítě ve studiu podporovat. Informace pouze směrem od školy nestačí.

Dr. Köttnerová uvedla, že nultý ročník přispěl podle výpovědí romských studentů zejména k lepšímu sebehodnocení a víře, že školu zvládnou – vystoupili z bludného kruhu nepřijímání pedagogů i majoritní společností.

Odbor lidských práv a ochrany menšin

3) Aktualizace Statutu Výboru pro vzdělávání Romů

Doc. Kaleja informoval, že cílem aktualizace je sladit statut s novým statutem Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a aktualizovat ho. Představil upravené znění. Bude dopracován ve spolupráci s ÚV ČR a předložen Radě.

4) Závěr

Příště se naváže na dnes zmíněná témata, o kterých je v zápise uvedeno, že budou dále řešena. Slíbené odkazy budou zaslány.

Probere se také možnost spolupráce ÚV ČR s MV pro předávání informací / osvěty o právech příslušníků národnostních menšin uplatňovaných v rámci komunikace MV se samosprávou.

Zpracovala: PhDr. Martina Seidlová, tajemnice

Za správnost: doc. PhDr. et PhDr. Martin Kaleja, Ph.D., MBA, předseda Výboru pro vzdělávání Romů